Lietas arhīva Nr. A42-01683-21
ECLI:LV:ADRJVTN:2021:1111.A420168321.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2021.gada 11.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Guntars Ploriņš,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pārstāvim /pers. A/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Lauku atbalsta dienesta pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikuma par Lauku atbalsta dienesta 2021.gada 7.aprīļa lēmuma Nr.10.5.1-15/21/1125-e atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Lauku atbalsta dienesta Ziemeļvidzemes reģionālās lauksaimniecības pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2021.gada 5.februāra lēmumu Nr.09.3-11/21/65-e (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts pārtraukt projekta /nosaukums/ (turpmāk – projekts) saistības, uzdodot pieteicējai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ atmaksāt publisko finansējumu 34 240 *euro* apmērā. Šāda lēmuma pamatā bija dienesta secinājums, ka projekta ietvaros iegādātās investīcijas no 2019.gada netiek izmantotas lauksaimniecības produktu ražošanai un ieņēmumu gūšanai.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja dienesta direktoram, kura pienākumu izpildītājs ar 2021.gada 7.aprīļa lēmumu Nr.10.5.1.-15/21/1125-e (turpmāk – lēmums) atstāja to negrozītu.

[2] Nepiekrītot arī lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt, turpmāk norādīto argumentu dēļ.

Pieteicēja nevarēja paredzēt, ka projekta realizācijas gaitā notiks būtiskas izmaiņas gan tiesiskajā regulējumā (ātraudzīgo kārklu audzēšana Latvijā vairs netiks atzīta par lauksaimniecības nozari), gan arī faktiskajā situācijā šķeldas tirgū (no Baltkrievijas Latvijā importētās šķeldas vai tās ražošanai izmantojamo izejmateriālu dēļ ātraudzīgo kārklu audzēšana noteiktās situācijās kļuva nerentabla). Minētie apstākļi noveda pie tā, ka pieteicēja projekta mērķi, sākot ar 2019.gadu, vairs nevarēja sasniegt. Par šiem apstākļiem pieteicēja likumsakarīgi informēja arī dienestu. Tomēr dienests vērtējis tikai sekas, kas iestājušās pieteicējas norādīto cēloņu dēļ, bet pašus cēloņus, kas šīs sekas ir izraisījuši, dienests nav ņēmis vērā. Tādēļ dienests arī nepareizi piemērojis Eiropas Parlamenta un Padomes (ES) 2013.gada 17.decembra Regulu Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006 (turpmāk – regula Nr.1303/2013).

Dienesta lēmums ir pamatots ar 2014.gada 30.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.598 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai 2014. – 2020.gada plānošanas periodā" (turpmāk – noteikumi Nr.598) 61.punktu un Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumu Nr.600 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu konkursu veidā pasākumam „Ieguldījumi materiālajos aktīvos"" (turpmāk – noteikumi Nr.600) 66.punktu. Tomēr, pieteicējas ieskatā, dienestam konkrētajā gadījumā bija jāņem vērā un jāpiemēro juridiskā spēka hierarhijā augstāka norma, proti, regulas Nr.1303/2013 71.pants, kurā izsmeļoši norādīti gadījumi, kādos iespējama piešķirtā finansējuma atmaksāšanas pieprasīšana, no kuriem neviens nav attiecināms uz konkrēto situāciju. Savukārt dienesta norādītajā Regulas Nr.1303/2013 71.panta 1.punkta „c" apakšpunktā minētais jēdziens „būtiskās izmaiņas" ir attiecināmas tikai uz gadījumiem, kad atbalsta saņēmējs pats ir veicis aktīvas darbības, kuru rezultātā ir notikušas izmaiņas ar īpašumu, kas iegādāts, izmantojot atbalsta līdzekļus (tas tiek atsavināts, patapināts, iznomāts u.tml.), vai atbalsta saņēmējs ir pārtraucis savu produktīvo darbību (maksātnespēja, likvidācija, uzņēmuma pārvietošana uz citu valsti u.tml.). Attiecībā uz pieteicēju šo nosacījumu iestāšanās nav konstatējama.

Tādējādi pieteicēja uzskata, ka projektā konstatētie trūkumi nav uzskatāmi par tādiem, kas varētu būt par pamatu piešķirtā finansējuma atprasīšanai saskaņā ar Regulas Nr.1303/2013 71.pantā noteikto, kā rezultātā dienesta lēmumu nevar uzskatīt par tiesisku un tas ir atceļams.

[3] Dienests savā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir noraidāms, papildus lēmumā norādītajam paskaidrojot sekojošo (*lietas 14. – 18.lapa*).

Noteikumu Nr.600 11.1.^{2} apakšpunktā ir uzskaitīti izņēmuma gadījumi, kuriem iestājoties pieteicēja varēja lūgt dienestu pārskatīt projektā sasniedzamos rādītājus. Dienesta attiecīgo normu piemērošanas prakse liecina, ka tā, neskatoties uz normatīvo aktu prasībām, ir tendēta mazināt atsevišķu prasību pamatotas neizpildes rezultātā iestājušos seku ietekmi uz atbalsta saņēmēju. Ārkārtējā situācija varētu būt viens no tiem iemesliem, kas pieļauj dienestam atsevišķas atkāpes nevērtēt tik kritiski. Dienests vērš uzmanību, ka pieteicēja pieteikumā nav norādījusi uz nepārvaramas varas vai ārkārtas apstākļiem, kas būtu bijuši par šķērsli projekta mērķu sasniegšanai.

Pieteicēja par problēmām projektā plānoto rādītāju sasniegšanā ir informējusi dienestu tikai š.g. 7.janvārī, turklāt nevis pēc savas iniciatīvas, bet, sniedzot atbildi uz dienesta amatpersonas š.g. 4.janvāra pieprasījumu, kurā pieteicējai lūgts izskaidrot konstatēto ievērojamo atkāpi no plānotajiem sasniedzamajiem rādītājiem. Arī lēmumā ir konstatēts, ka ne 2019., ne arī 2020.gadā pieteicēja nav informējusi dienestu par esošajām izmaiņām saimnieciskajā darbībā, kā arī nav sniegusi iespējamos risinājumus lauksaimnieciskās darbības turpināšanai un projektā plānoto mērķu sasniegšanai. Arī apstrīdēšanas iesniegumā pieteicēja neizteica gatavību rast risinājumus projekta mērķa sasniegšanai un lauksaimnieciskās darbības atjaunošanai. Tas liecina, ka pieteicēja nav ievērojusi paziņošanas par būtiskām izmaiņām pienākumu. Neskatoties uz to, ka pieteicēja nav lūgusi dienestam pārskatīt

projektā sasniedzamos rādītājus, dienests gan pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas, izvērtējot pieteicējas skaidrojumus, kurus tā sniedza savstarpējā sarakstē ar dienestu, gan izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, izvērtēja pieteicējas argumentus par projektā plānoto rādītāju nesasniegšanu, sniedzot tiem vērtējumu.

Dienests lēmumā ir secinājis, ka pieteicējas minētie apstākļi nav vērtējami kā nepārvarama vara vai ārkārtas apstākļi, bet gan kā saistību izpildes grūtības, kuras neatbrīvo atbalsta saņēmēju no saistību izpildes. Atbilstoši Komerclikuma 1.panta otrajā daļā noteiktajam komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants. Līdz ar to ir tikai un vienīgi likumsakarīgi, ka arī citi komersanti, t.sk. ārpus Latvijas teritorijas, ir ieinteresēti gūt peļņu, tādējādi radot konkurenci vietējiem uzņēmējiem. Šķeldas importa apjomu strauja palielināšanās no Baltkrievijas nav uzskatāma ne par ekonomisko krīzi, ne ārkārtas situāciju, bet komersantu savstarpējo konkurenci. Pieteicējas arguments par intereses mazināšanos par kārklu stādmateriālu iegādi ne tikai nav pamatots attaisnojums projektā plānoto rādītāju nesasniegšanai, bet vienlaikus ir vērtējams kritiski, jo pieteicējas rīcībā kopš 2019.gada vairs nebija zemes resursu šī stādmateriāla audzēšanai. Savukārt par pieteicējas norādīto, ka 2018.gada beigās kārklu audzēšana kā darbība vairs nekvalificējas atbalstam ieguldījumiem lauku saimniecībās un valsts attīstības finanšu institūcijas „Altum" aizdevuma programmām zemes iegādei, pieteicēja nav skaidrojusi, kā minētais apstāklis ir saistāms ar projektā plānoto rādītāju sasniegšanu.

Attiecībā par pieteikumā norādīto, ka situāciju pasliktināja arī Covid-19 infekcijas radītie uzņēmuma darbības ierobežojumi, dienests vērš uzmanību, ka minētais apgalvojums ir vispārīga rakstura un nav pamatots ar konkrētiem faktiem, jo pieteikumā nav minēts, kā tieši valstī spēkā esošie ierobežojumi ir ietekmējuši konkrētā projekta mērķu sasniegšanu.

Savukārt noteikumu Nr.598 61. un 65.punkts, kā arī noteikumu Nr.600 66.punkts ne tikai nav pretrunā ar Regulā Nr.1303/2013 noteikto, bet minētās normas par piešķirtā atbalsta atmaksu gadījumos, kad netiek sasniegti projektā plānotie rādītāji, šajos noteikumos ir iekļautas ar mērķi aizsargāt Eiropas Savienības finanšu intereses, lai nodrošinātu projektu pareizu un efektīvu īstenošanu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā un tiesas sēdē norādītajiem apstākļiem. Savukārt dienesta pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir noraidāms*.

[6] No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja 2016.gada 4.februārī Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. – 2020.gadam pasākuma „Investīcijas materiālajos aktīvos" apakšpasākuma „Atbalsts ieguldījumiem Lauku saimniecībās" un apakšpasākuma „Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā" (turpmāk – pasākums) ietvaros iesniedza projektu. Tā ietvaros bija paredzēts iegādāties rekultivācijas frēzi, kārklu stādmateriālu novācēju un traktoru, lai pēc projekta realizācijas būtu iespējams mehanizēti un ātri novākt kārklus un sagatavotu augstas kvalitātes stādmateriālu, kā arī jaunu platību ierīkošanu. Ar traktoru paredzēts vilkt rekultivācijas frēzi un kārklu stādmateriāla novācēju, savukārt pie ražošanas ēkas paredzēts nobruģēt laukumu stādmateriālu savākšanai, kā arī šķirošanas un stādmateriāla sagatavošanas darbu veikšanai. Savukārt projekta mērķis bija palielināt uzņēmuma neto apgrozījumu no lauksaimniecības nozares vismaz par 10% salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta pieteikuma iesniegšanas. Proti, pieteicēja apņēmās sasniegt šādus rādītājus: 2018.gadā (pirmais gads pēc projekta realizācijas) – 271 200 *euro*, 2019.gadā – 272 556 *euro*, 2020.gadā – 273 813 *euro*, 2021.gadā – 275 268 *euro* un 2022.gadā – 276 624 *euro (lietas 19. – 27.lapa)*.

2016.gada 24.maijā pārvalde pieņēma lēmumu Nr.09.3-11/16/2188 par projekta apstiprināšanu, samazinot publisko finansējumu (turpmāk – lēmums par projekta apstiprināšanu). Projekta attiecināmās izmaksas noteiktas 153 500 *euro*, savukārt par neattiecināmām atzītas izmaksas par kopējo summu 274 700 *euro*, proti, par plānoto kārklu stādmateriālu novācēja STEMSTER MK IV iegādi. Projektā apstiprinātais publiskais finansējums – 61 400 *euro* (traktora VALTRA T174eA un rekultivācijas frēzes Meri Crusher MJH-241 DTG iegāde + projekta sagatavošanas izmaksas) *(lietas 28. – 33.lapa)*.

2017.gada 10.aprīlī pārvalde, pamatojoties uz pieteicējas iesniegumu, pieņēma lēmumu Nr.09.3-11/17/913 par projekta otrās daļas neīstenošanu", izslēdzot no projekta attiecināmajām izmaksām rekultivācijas frēzes Meri Crusher MJH-241 DTG iegādi. Tādējādi projektā apstiprinātais publiskais finansējums – 42 800 *euro* (traktora VALTRA T174eA iegāde (42 000 *euro*) + projekta sagatavošanas izmaksas (800 *euro*)) *(lietas 35. un 36.lapa)*. Savukārt publiskais finansējums (42 800 *euro*) pieteicējai izmaksāts 2017.gada 5.janvārī un 2017.gada 12.maijā.

[7] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja īstenoja projektu un tā ietvaros iegādājās traktoru VALTRA T174eA. Lietā nav strīda arī par to, ka pieteicēja sākot ar 2019.gadu nesasniedz projekta mērķi (konkrētu ieņēmuma apmērus no lauksaimnieciskās darbības).

Lietā strīds ir par to, vai dienests pamatoti secinājis, ka pieteicējas norādītie apstākļi nav vērtējami kā nepārvarama vara vai ārkārtas apstākļi, tādēļ tai ir jāatmaksā piešķirtais atbalsts proporcionāli nesasniegtajam apjomam. Lietā strīds ir arī par atmaksājamā atbalsta apmēru, kas aprēķināts, ņemot vērā dienesta secinājumu, ka pieteicēja no 2019.gada vairs neveic lauksaimniecisko darbību.

[8] Regulas Nr.1303/2013 71.panta 1.punkta „c" apakšpunkts noteic, ka darbība, kas ietver investīcijas infrastruktūrā vai investīcijas ražošanā, atmaksā no ESI fondiem saņemto atbalstu, ja piecos gados no galīgā maksājuma atbalsta saņēmējam vai – attiecīgā gadījumā – laikposmā, kas paredzēts valsts atbalsta noteikumos, ja notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē darbības veidu, mērķus vai īstenošanas nosacījumus, tādējādi traucējot tās sākotnējo mērķu sasniegšanu. Dalībvalsts atgūst summas, kas nepamatoti izmaksātas saistībā ar darbību proporcionāli laikposmam, par kuru nav izpildītas prasības.

Noteikumu Nr.598 61. un 65.punkts noteic, ka atbalsta saņēmējs uzraudzības periodā sasniedz mērķus un rādītājus saskaņā ar normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauku un zivsaimniecības attīstībai konkrētam pasākumam noteiktajām prasībām. Ja atbalsta saņēmējs projekta īstenošanas vai uzraudzības laikā neievēro normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauku un zivsaimniecības attīstībai konkrētam pasākumam noteiktās prasības, dienests atbalsta summu proporcionāli samazina vai pieņem lēmumu par atbalsta atmaksu saskaņā ar šo noteikumu 6.pielikumu. Minētā pielikuma 6.1.apakšpunkts noteic, ja projekta uzraudzības periodā konstatētas būtiskas izmaiņas investīcijas izmantošanā (atbalsta saņēmējs ir pārtraucis savu produktīvo darbību (piemēram, uzņēmuma likvidācija (izņemot maksātnespējas gadījumus), reorganizācija, pārvietošana un darbības pārtraukšana citu iemeslu dēļ) finanšu korekcijas apjoms ir: 1) 100 % no atbalsta apmēra; 2) proporcionāla finanšu korekcija pret aktīvas darbības periodu atkarībā no neatbilstības būtiskuma; 3) ja saimnieciskā darbība apstādināta uz noteiktu laiku, bet ne vairāk kā uz sešiem mēnešiem, tiek pagarināts projekta uzraudzības periods. Savukārt noteikumu Nr.300 66.punkts citstarp noteic, ka gadījumā, ja šo noteikumu 11.punktā minētais procentuālais apjoms netiek sasniegts, dienests saskaņā ar normatīvajiem aktiem par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalsta

lauksaimniecībai un lauku un zivsaimniecības attīstībai finansējuma administrēšanu 2014.–2020.gada plānošanas periodā pieņem lēmumu par piešķirtā atbalsta atmaksu proporcionāli nesasniegtajam apjomam.

Tātad, ja projekta īstenošanas vai uzraudzības laikā notiek būtiskas izmaiņas, kas ietekmē darbības veidu, mērķus vai īstenošanas nosacījumus, un atbalsta saņēmējs nesasniedz konkrētā atbalsta mērķi (noteikumu Nr.600 11.punktā minēto procentuālo apjomu), dienesta pienākums ir pieņemt lēmumu par piešķirtā atbalsta atmaksu proporcionāli laika posmam un nesasniegtajam apjomam.

[9] Projekta mērķis bija palielināt uzņēmuma neto apgrozījumu no lauksaimniecības nozares vismaz par 10% salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta pieteikuma iesniegšanas (2014.gads, kad apgrozījums bija 245 603 *euro*), 2018.gadā sasniedzot neto apgrozījumu no lauksaimniecības nozares 271 200 *euro*, 2019.gadā – 272 556 *euro*, 2020.gadā – 273 813 *euro*, 2021.gadā – 275 268 *euro* un 2022.gadā – 276 624 *euro (lietas 21.lapa)*.

Tomēr dienests 2021.gada sākumā konstatējis apstākļus, kas liecinājuši par to, ka pieteicēja vairs nenodarbojas ar lauksaimniecību. Proti, 2019.gada pārskatā pieteicēja vairs nebija norādījusi ieņēmumus no lauksaimniecības, 2019. un 2020.gadā tā vairs neiesniedza pieteikumu vienotajiem platību maksājumiem (2014.gadā vienotajam platību maksājumam pieteicēja kā juridiska persona, kas veic lauksaimniecisku darbību, pieteikusi 125,15 ha, 2018.gadā vairs tikai 46,31 ha, bet 2019. un 2020.gadā – 0 ha, *lietas 45.lapa*), savā 2021.gada 19.janvāra paskaidrojumā pieteicēja norādījusi, ka no 2019.gada tā vairs neapsaimnieko SIA /Nosaukums X/ un privātpersonas iznomāto zemi, tādēļ tiek meklētas citas laiksaimniecībā izmantojamās zemes platības, *lietas 46.lapa*). Turklāt LURSOFT datu bāzē norādītais pieteicējas darbības veids bija mežsaimniecība. Ņemot vērā šo apstākļu kopumu, dienests secinājis, ka pieteicēja ar 2019.gadu vairs nenodarbojas ar lauksaimniecību, līdz ar to arī projekta ietvaros iegādāto traktoru tā neizmanto lauksaimnieciskajā darbībā. Savukārt pieteicējas 2020.gada 30.decembra paskaidrojumā norādīto, ka 2019.gadā uzņēmuma apgrozījums no lauksaimniecības nozares bijis 28 080 *euro (lietas 59.lapa)*, dienests vērtējis kritiski, jo tas nebija pamatots ar konkrētiem dokumentiem, turklāt bija pretrunā ar iepriekš minēto gada pārskatu, nepieteikšanos platību maksājumiem un pašas pieteicējas paskaidroto. Tādējādi šādiem apstākļiem arī atbilstošs sākotnējā lēmumā izdarītais dienesta secinājums, ka projekta ietvaros iegādātās investīcijas no 2019.gada netiek izmantotas lauksaimniecības produktu ražošanai un ieņēmumu gūšanai.

Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas procesā pieteicēja neiebilda pret dienesta secinājumu par lauksaimnieciskās darbības neveikšanu no 2019.gada, bet sniedza savu skaidrojumu par apgrozījuma kritumu no kārklu stādu realizācijas. Pieteicēja šos apstākļus skaidrojusi ar projekta realizācijas gaitā notikušajām būtiskajām izmaiņām gan tiesiskajā regulējumā (ātraudzīgo kārklu audzēšana Latvijā vairs nav atzīta par lauksaimniecības nozari un izņemta no attīstības finanšu institūcijas „Altum" aizdevumu programmām zemes iegādei), gan arī faktiskajā situācijā šķeldas tirgū, kad no Baltkrievijas importētās šķeldas vai tās ražošanai izmantojamo izejmateriālu dēļ ātraudzīgo kārklu audzēšana noteiktās situācijās kļuvusi nerentabla. Tādēļ divi lielākie pieteicējas sadarbības partneri SIA /Nosaukums K/ un SIA/Nosaukums X/vairs nevēlējās savu zemes platību (kopumā ap 200 ha) apstādīšanu ar kārkliem (pašai pieteicējai zemes platību nav). Šie apstākļi noveduši pie tā, ka pieteicēja projekta mērķi, sākot ar 2019.gadu, vairs nav varējusi sasniegt. Par šiem apstākļiem pieteicēja likumsakarīgi informējusi arī dienestu. Vienlaicīgi pieteicēja arī norādījusi, ka uz tās gadījumu nav attiecināms regulas Nr.1303/2013 71.panta 1.punkta „c" apakšpunktā minētais jēdziens „būtiskās izmaiņas".

[10] Novērtējot iepriekš minētos apstākļus, tiesa secina, ka pieteicējas projekta uzraudzības laikā notikušas būtiskas izmaiņas regulas Nr.1303/2013 71.panta 1.punkta „c" apakšpunkta un noteikumu Nr.598 6.pielikuma 6.1.apakšpunkta izpratnē, kas ietekmējušas tā mērķi. Proti, pieteicēja, kurai nav savu zemes platību, 2019.gadā zaudēja sadarbības partnerus, bet potenciālie klienti nav vēlējušies jebkādas investīcijas kārklu audzēšanā. Tātad būtiski mainījās apstākļi un pieteicēja bija pārtraukusi savu produktīvo darbību lauksaimniecībā, jo tās rīcībā vairs nebija sadarbības partneru iznomātās zemes platības, kuras apstādīt ar savu kārklu stādmateriālu. Turklāt, pretēji pieteicējas viedoklim, tās norādītie apstākļi nav vērtējami kā nepārvarama vara vai ārkārtas apstākļi, kuru dēļ pieteicējai nebūtu jāatmaksā atbalsts. Attīstības finanšu institūcijas „Altum" programmas (atbalsta instrumenti) ir mainīgas un pielāgojas jaunajiem apstākļiem, tādēļ pieteicējai nebija pamata paļauties, ka aizdevums lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei, lai ražotu lauksaimniecības produktus, nemainīgi attieksies arī uz kārklu audzēšanu. Savukārt absolūti lielākā daļa zemes īpašnieku (potenciālie pieteicējas sadarbības partneri) to iegādājušies bez attīstības finanšu institūcijas „Altum" atbalsta, tātad pieteicējas norādīto atbalsta nosacījumu maiņa uz tās lauksaimniecisko darbību, ja tāda arī bijusi, ir ļoti niecīga. Tāpat arī pieteicējas norādītais mazvērtīgās koksnes importa pieaugums no Baltkrievijas nebija ārkārtas notikums, jo tā pieaugums saskaņā ar pašas pieteicējas iesniegto tabulu ir vērojams jau no 2011.gada. Savukārt 2016.gadā, kad pieteicēja iesniedza projektu, tā varēja konstatēt vairrākkārtēju no Baltkrievijas importētās mazvērtīgās koksnes apjoma kāpumu 2015.gadā, salīdzinot ar 2014.gadu. Līdz ar to arī turpmākais šī importa iespējamais pieaugums ir apstāklis, ko pieteicējai bija jāņem vērā, plānojot savu lauksaimnieciskās darbības attīstību. Turklāt, ja pieteicēja šos apstākļus uzskatīja par nepārvaramu varu vai ārkārtas apstākļiem, saskaņā ar noteikumu Nr.600 11.1.2.apakšpunktu, sniedzot pamatojumu, tā bija tiesīga lūgt dienestu: 1) pārskatīt plānoto rādītāju palielinājumu, bet ne zemāk par šo noteikumu 11.1.apakšpunktā un 11.[1] punktā noteikto, ja projektā sākotnēji plānotie rādītāji ir augstāki; 2) pagarināt projekta uzraudzības periodu plānoto rādītāju sasniegšanai šo noteikumu 11.1.apakšpunktā un 11.[1] punktā minētajā līmenī. Tomēr pieteicēja to nav darījusi ne 2019.gadā, ne arī 2020.gadā. Savukārt dienestu par problēmām projektā plānoto rādītāju sasniegšanā tā informējusi tikai 2021.gada 7.janvārī un nevis pēc savas iniciatīvas, bet atbildot uz dienesta pieprasījumu *(lietas 62. un 63.lapa)*. Attiecībā par pieteicējas norādi, ka situāciju pasliktinājuši arī Covid-19 infekcijas radītie uzņēmuma darbības ierobežojumi, dienests pamatoti secinājis, ka tas ir vispārēja rakstura apgalvojums, kas nav pamatots ar konkrētiem faktiem, piemēram, kā tieši valstī spēkā esošie ierobežojumi ietekmējuši projekta mērķa sasniegšanu.

Šādos apstākļos, kad pieteicējas projekta uzraudzības laikā notikušas būtiskas izmaiņas, kas ietekmējušas tās darbības veidu un projekta mērķi, dienesta pienākums bija pieņemt lēmumu par piešķirtā atbalsta atmaksu proporcionāli laika posmam un nesasniegtajam apjomam, atprasot atbalstu 100 % apmērā vai proporcionālā apmērā, ņemot vērā aktīvas darbības periodu un neatbilstības būtiskumu.

[11] Dienests konkrētajā gadījumā pieteicējai nav atprasījis atbalstu 100 % apmērā, bet procentuālā apmērā par laika posmu (2019., 2020., 2021. un 2022.gadu) un nesasniegto apmēru, nosakot to 34 240 (42 800 : 5 × 4) *euro* apmērā.

Ņemo vērā to, ka pieteicēja nav apstrīdējusi sākotnējo lēmumu sev labvēlīgajā daļā par projekta mērķa sasniegšanu 2018.gadā (sākotnējā lēmumā norādīts, ka pieteicējas neto apgrozījums no lauksaimniecības produktu ražošanas šajā gadā bijis 11 250 *euro*, kas liecina par to, ka arī 2018.gadā pieteicēja nevis to palielinājusi par vismaz 10 % salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta pieteikuma iesniegšanas, bet gluži pretēji apgrozījums samazinājies 21,8 reizes) un lēmumā šis laika posms nav pārvērtēts, tiesai izskatāmajā lietā arī nav pamata vērtēt šo laika posmu. Savukārt par pārējo projekta uzraudzības laika posmu dienests pamatoti, pārtraucot projekta saistības, atprasījis publisko finansējumu pilnā apmērā.

Attiecībā par pieteicējas tiesvedības laikā iesniegtajiem 2019.gada 3.maija, 2020.gada 28.janvāra un 2020.gada 22.marta līgumiem par kārklu plantācijas novākšanu 2 ha platībā, kārklu stādmateriālu iepirkšanu un kārklu stādīšanas darbu veikšanu attiecīgi 3,53 ha un 9 ha platībā *(lietas 116. – 128.lapa)*, pavadzīmēm par kārklu stādmateriālu atsavināšanu un kārklu stādīšanas darbu veikšanu, kārklu plantāciju ierīkošanu, ravēšanu un kopšanu

2019. un 2020.gadā *(lietas 100. – 115.lapa)*, 2020.gada pārskatu *(lietas 83. – 96.lapa)*, 2018.gada 1.marta uzņēmuma līgumu *(lietas 99.lapa)*, kā arī 2021.gada 30.aprīļa un 21.maija zemes nomas līgumiem *(lietas 97. un 98.lapa)*, tiesa norāda, ka izskatāmā lieta ierosināta par dienesta lēmuma atcelšanu. Līdz ar to tiesa vērtē tos apstākļus, kādi konstatējami uz lēmuma pieņemšanas brīdi. Pieteicēja šādus dokumentus nebija iesniegusi ne līdz sākotnējā lēmuma pieņemšanai, ne arī tā apstrīdēšanas stadijā. Pieteicēja par šādu apstākļu esību nebija pat minējusi, kaut gan sākotnējais lēmums balstījās uz secinājumu par lauksaimnieciskās darbības neveikšanu ar 2019.gadu. Šo apsvērumu dēļ dienests arī 2021.gada 15.septembrī noraidīja pieteicējas lūgumu noslēgt lietā administratīvo līgumu, norādot, ka arī pieteicējas iesniegtā informācija nedod pamatu secināt, ka pieteicēja spēs nodrošināt ieņēmumus no lauksaimniecības tādos apjomos, kā plānots projektā *(lietas 130.lapa)*.

Tādējādi lēmumā izdarītais dienesta secinājums, ka projekta ietvaros iegādātās investīcijas no 2019.gada netiek izmantotas lauksaimniecības produktu ražošanai un ieņēmumu gūšanai, ir pamatots un atbilstošs tobrīd lietā iegūtajiem pierādījumiem. Līdz ar arī pamatots ir dienesta lēmums par projekta saistību pārtraukšanu un publiskā finansējuma atprasīšanu par konkrēto laika posmu pilnā apmērā (34 240 *euro*). Turklāt, kā pamatoti 2021.gada 15.septembra atbildē norādījis dienests, arī pieteicējas tiesvedības laikā iesniegtie pierādījumi neapliecina tās spēju sasniegt projekta mērķi (pat pieņemot, ka pieteicējas ieņēmumi no lauksaimniecības 2019. un 2020.gadā bijuši attiecīgi 28 203 un 11 355 *euro*, tad tās neto apgrozījums no lauksaimniecības šajos gados nevis palielinājies par vismaz 10 % salīdzinājumā ar pēdējo noslēgto gadu pirms projekta pieteikuma iesniegšanas, bet gluži pretēji apgrozījums samazinājies attiecīgi 8,7 un 21,6 reizes; arī pieteicējas norādītā lauksaimniecībā izmantojamā zemes platība, kas tai pieejama no 2021.gada 30.aprīļa un 21.maija (13,2 ha) ir 9,5 reizes mazāka nekā tā bijusi 2014.gadā).

[12] Vienlaicīgi tiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka tiesības saņemt Eiropas Savienības atbalstus nav absolūtas, tā ir priekšrocība, kas izmantojama tikai tad, ja tiesību normās noteiktie priekšnosacījumi izpildīti pēc būtības. Eiropas Savienības Tiesa, izskatot Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta lūgumu, 2013.gada 7.februārī ir taisījusi spriedumu lietā C-451/11, kurā norādījusi, ja netiek izpildīts kāds no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem, tad šo atbalstu nevar piešķirt. Atbalsta saņemšana ir pakļauta visu nosacījumu ievērošanai visa projekta laikā, par kuru atbalsta saņēmējs ir uzņēmies saistības, tādējādi pietiek ar viena nosacījuma neizpildi, lai viņu no konkrētā atbalsta saņemšanas varētu izslēgt. Turklāt, ja izslēgšana notikusi atbalsta piešķiršanas nosacījumu neizpildes dēļ, atbalsta saņēmējam ir pienākums atmaksāt visas jau izmaksātās summas *(sk. Eiropas Savienības Tiesas sprieduma 35. – 37.punktu)*.

[13] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa dienesta lēmumu atzīst par pamatotu un tiesību normām atbilstošu, bet pieteicējas pieteikumu pilnībā noraida.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2021.gada 7.aprīļa lēmuma Nr.10.5.-15/21/1125-e atcelšanu.

Tiesas spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2021.gada 11.novembrī.

Tiesnesis *(paraksts)* G.Ploriņš

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis_____G.Ploriņš
Valmierā 2021.gada 11.novembrī